

Dnr: MH-2025-908
Handläggare: Maria Nordberg
bygg-miljonamnden@bracke.se

Datum
2025-11-26

Bygg- och miljönämnden Bräcke och
Ånge kommun
Box 190
84321 Bräcke

Kontrollplan för livsmedel-och dricksvattenkontrollen 2026–2030 för bygg- och miljönämnden i Bräcke och Ånge kommuner

**Kontroll utifrån livsmedelslagstiftningen och dricksvattenlagstiftningen av
livsmedel och dricksvattenanläggningar samt där tillhörande
myndighetsutövning**

**Operativ kontrollmyndighet är bygg-och miljönämnden för Bräcke och Ånge
kommuner**

1 Sammanfattning	3
2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan.....	5
2.2 Kontrollmyndighetens mål för kontrollen	8
3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	13
3.1 Behörig central myndighet.....	13
3.2 Behörig myndighet för kontrollen	13
3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	13
3.4 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten.....	13
3.5 Opartiskhet på alla nivåer	13
4 Samordning	14
4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter	14
4.2 Samordning inom behörig myndighet.....	14
4.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen.....	14
5 Befogenheter och resurser för kontrollen	15
5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter	15
5.2 Kontrollpersonal och utrustning.....	15
5.3 Finansiering av kontrollen.....	15
5.4 Kompetenskrav och utbildning	16
6 Organisation och utförande av kontrollen.....	17
6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt.....	17
6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll	17
6.3 Rutiner för utförande av kontroll	18
6.4 Provtagning och analys	18
6.5 Rapportering av kontrollresultat.....	18
6.6 Öppenhet i kontrollen.....	19
7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen.....	19
8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen.....	20
8.1 Uppföljning	20
8.2 Revisioner.....	20
8.3 Utvärdering.....	20
9 Beredskap.....	21
10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan.....	22

1 Sammanfattning

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

Det finns nationella mål för livsmedels och dricksvattenkontrollen. Var fjärde år tas prioriteringar fram för vilken kontroll som ska genomföras inom livsmedelskedjan. Tidigare har detta gjorts i form av operativa mål, men inför målperioden 2026–2029 har Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket gemensamt kommit överens om en ny målstruktur. Inom varje kontrollområden fastställs fokusområden, med utgångspunkt i lagstiftning, tillsynsbehov, tidigare erfarenheter och framtida utmaningar. Därefter formuleras mål och indikatorer, följt av konkreta aktiviteter för att uppnå målen. Bygg-och miljönämnden följer dessa mål och har dessutom särskilda mål för varje år under perioden 2026–2030.

Målen är kontroll av dricksvattenanläggningar och kontroll av olika livsmedelsanläggningar. Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.

Kontrollen görs med olika metoder som inspektioner, revisioner och ibland provtagningar. Mål är också eget internt administrativt arbete med anläggningarna i verksamhetssystemeten ECOS2.

Bygg-och miljönämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid cirka 221 livsmedelsanläggningar i Bräcke och Ånge kommuner. Dessa är bland annat restauranger, livsmedelsbutiker, bryggerier, dricksvattenanläggningar, centralkök m.m. Antalet anläggningar varierar något under året beroende på att verksamheter startar, läggs ner, byter ägare etc.

Kontrollen utförs av 2,5 inspektörer 2 på heltid och 1 på deltid (50%).

Planerad kontroll och kontroll som utförs till följd av att anläggningar uppvisat brister (uppföljande kontroll) är avgiftsfinansierad.

Varje år fastställs en plan för den operativa kontroll som Bygg-och miljönämnden ska utföra. I denna bestäms bl.a. vilka anläggningar som ska kontrolleras det aktuella året, samt eventuella projekt. Planeringen baseras på riskklassificering av anläggningarna. Planen syftar till att kontrollen ska vara effektiv och ändamålsenlig. Denna plan fungerar också som instruktion till inspektörerna. Kontroll sker utifrån framtagna rutiner samt vägledningar/information från Livsmedelsverket.

I planeringen avsätts även tid för handläggning av händelsestyrda ärenden såsom inkommande klagomål, RASFF (livsmedelsvarning), misstänkta matförgiftningar, sanktionsärenden m.m. Egna lokala mål finns i den kontorsövergripande verksamhetsplanen som godkänns av nämnden.

De verksamheter/anläggningar med största riskerna ska prioriteras i kontrollen samt även om det finns misstanke om smitta eller utbrott orsakat av livsmedel eller dricksvatten så ska detta ha högsta prioritet. Detta gäller även vid larm om livsmedel via systemet i RASFF.

En behovsutredning ska ligga till grund för hur mycket personella resurser som behövs.

Utredningen visar hur mycket kontrolltid som ska läggas på planerad kontroll av anläggningarna. En hel del tid måste även ges till oplanerad kontroll. I detaljplanen, som är 5-årig, visas mer i detalj kontroller och förändringar för varje år. Behovsutredning och detaljplanen kompletterar kontrollplanen.

Bygg-och miljönämnden som är behörig myndighet ansvarar för och ska se till att kontrollen fungerar. För att kontrollen ska fungera effektivt har inspektörerna långtgående delegation. Uppföljning av kontrollresultat sker 2 gånger/år till bygg-och miljönämnd i samband med ekonomi- och annan verksamhetsuppföljning. Den offentliga kontrollen finansieras genom tillsynsavgifter efter att kontrollen har genomförts samt avgift för uppföljande kontroll för bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Under 2025 har samtliga planerade kontroller utförts enligt plan gällande livsmedelsanläggningar.

Mycket arbete görs, främst under 2026 med att skapa och förverkliga rutiner, arbetsmetoder, samsyn, uppföljningar, göra gemensamma kontroller med mera för att kontrollen ska ske på ett likvärdigt sätt i förvaltningen samt nationellt. Även arbete med framtagning av livsmedelsberedskap vid allvarliga störningar, kris eller krig görs.

2 Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Livsmedelskedjan omfattar åtta kontrollområden: livsmedel, växtskyddsmedel, växtskadegörare, djurskydd, foder, djurhälsa, animaliska biprodukter (ABP) samt ekologisk produktion och ekologiska livsmedel.

Kontrollområden i livsmedelskedjan:

☐ Livsmedel

- Säker mat & dricksvatten
- Hygien, märkning, hantering, spårbarhet

Växtskyddsmedel

- Korrekt och säker användning av bekämpningsmedel
- Skydd för hälsa och miljö

Växtskadegörare

- Stoppa spridning av skadliga växtsjukdomar & insekter
- Kontroller vid import och odling

Djurskydd (*Länsstyrelsen ansvarar*)

- Djur ska behandlas väl
- Rätt skötsel, miljö & hantering

Foder (*Länsstyrelsen/Jordbruksverket*)

- Foder ska vara säkert
- Inga förbjudna ämnen, korrekt förvaring

☐ Djurhälsa (*Jordbruksverket/Länsstyrelsen*)

- Förebygga & hantera djursjukdomar
- Smittskydd & kontrollprogram

☐ Animaliska biprodukter (ABP)

- Säker hantering av slaktavfall & döda djur
- Förhindra smittspridning & miljöpåverkan

Ekologisk produktion

- Kontroll av ekologiska regler & märkning
- Inga otillåtna ämnen eller metoder

2.1 Gemensamma fokusområden för myndigheterna i livsmedelskedjan

Var fjärde år tas prioriteringar fram för vilken kontroll som ska genomföras inom livsmedelskedjan. Tidigare har detta gjorts i form av operativa mål, men inför målperioden 2026–2029 har Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och

Naturvårdsverket gemensamt kommit överens om en ny målstruktur, som gäller både den nationella kontrollplanen (NKP) och den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Det nya tillvägagångssättet innebär att man inom varje kontrollområde först fastställer fokusområden, med utgångspunkt i lagstiftning, tillsynsbehov, tidigare erfarenheter och framtida utmaningar. Därefter formuleras mål och indikatorer, följt av konkreta aktiviteter för att uppnå målen.

2.1.2 Fokusområden

För perioden 2026–2029 har man valt ut fyra gemensamma fokusområden, för myndigheternas arbete:

- Riskbaserad och likvärdig kontroll
- Verkningsfull kontroll
- Beredskap
- Spårbarhet.

Riskbaserad och likvärdig kontroll

En riskbaserad och likvärdig kontroll är en grundpelare i EU:s kontrollförordning och avgörande för att uppnå en effektiv tillsyn i livsmedelskedjan. Det är också viktigt för företagen att kontrollen är riskbaserad och likvärdig. Detta för att undvika onödiga kostnader och osund konkurrens.

För att förbättra detta behöver kontrollen både prioriteras utifrån var riskerna är som störst, och utföras på ett likvärdigt sätt i hela landet, oberoende av kontrollmyndighet. Det handlar om allt från att ha uppdaterade register till att utföra kontrollen på samma sätt i hela landet.

Verkningsfull kontroll

Målet med offentlig kontroll är att kontrollen ska leda till förbättringar hos verksamhetsutövarna. En verkningsfull kontroll är därför inte bara korrekt genomförd enligt lagstiftning – den är också tydlig, begriplig och får faktisk effekt.

Spårbarhet

Spårbarhet är en grundförutsättning för att säkerställa livsmedelssäkerhet, upptäcka bedrägerier och kunna återkalla produkter vid behov. Kraven på att kunna spåra ett steg framåt och ett steg bakåt gäller alla led i livsmedelskedjan och ska alltid kunna kontrolleras. I detta fokusområde ingår också spårbarhetskontroll, vilket innebär att man spårar och kontrollerar mängden av en viss råvara, till exempel ekologisk kakao, från inköp till färdig produkt för att säkerställa att inget mer säljs än vad som faktiskt köpts in.

Under denna målperiod kommer fokus att ligga på att stärka förmågan att genomföra spårbarhets- och massbalanskontroller samt att utveckla stödet till inspektörer. Träning och erfarenhetsutbyte är viktiga delar för att nå en likvärdig kontroll inom området.

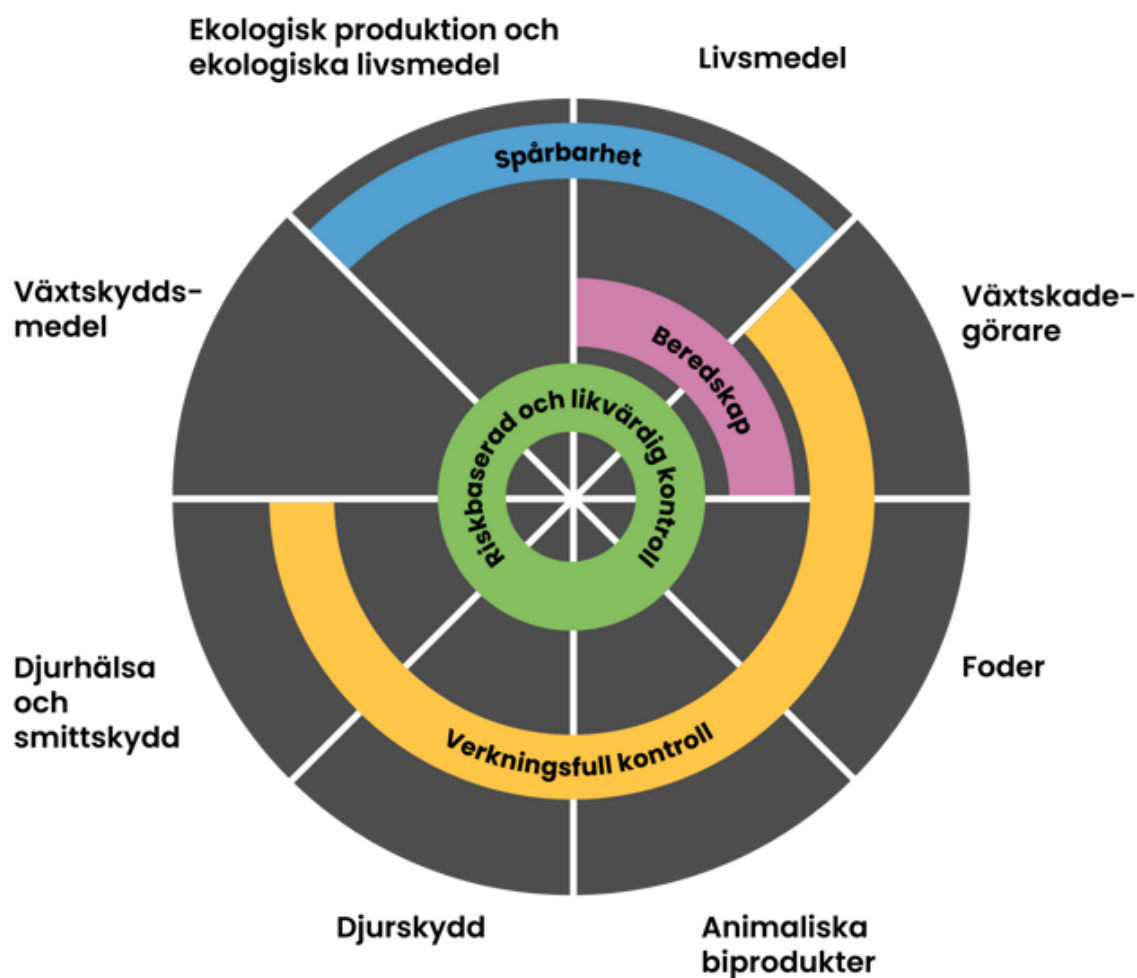
Beredskap

Kontrollen i livsmedelskedjan behöver fungera även vid allvarliga störningar, kris eller krig. Beredskap är därför ett prioriterat fokusområde. Alla kontrollmyndigheter måste ha förmåga att fortsätta sitt uppdrag och agera snabbt och effektivt när situationen kräver det.

Varje kontrollområde berörs av ett eller flera fokusområden – men inte alla kontrollområden omfattas av alla fyra fokusområden.

Figuren nedan visar vilka kontrollområden som berörs av vilka fokusområden.

Dricksvatten

Dricksvatten är ett av våra viktigaste livsmedel. Kommunen ansvarar för kontroll av verksamhetsutövare som i genomsnitt producerar eller tillhandahåller minst 10 m³ dricksvatten per dygn eller försörjer minst 50 personer med dricksvatten. Samt verksamhetsutövare som tillhandahåller dricksvatten som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet.

Syfte

Kommunens uppdrag är att säkerställa att dricksvattnet är hälsosamt och rent. Det anses det vara om det:

- inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana halter att det utgör en potentiell risk för människors hälsa, och
- uppfyller de kvalitets gränsvärden som anges i LIVSFS 2022:12, Bilaga 1

Det är dock verksamhetsutövaren som ansvarar för dricksvattnets kvalitet, och kommunen som kontrollerar och säkerställer rutiner och hantering.

☐ Vad kommunen ansvarar för

- Registrera dricksvattenanläggningar
- Fastställa undersökningsprogram
- Fastställa faroanalys
- Utföra kontroll enligt fastställd kontrollfrekvens
- Säkerställa att verksamhetsutövaren har de rutiner som behövs för en säker dricksvattenhantering.

☐ Vad som kontrolleras

- Riskhantering och HACCP/egenkontrollprogram
- Råvatten, beredningen, distributionsanläggningen och vattnet hos användare.
- Underhåll och hygien i anläggningen
- Rutiner för:
  - provtagning
  - driftövervakning
  - incidenthantering
- Information till konsumenter vid risker (kokningsrekommendation, driftstörning m.m.)
- Avvikelsehantering, utredning och åtgärder

☐ Provtagning

- Mikrobiologiska (t.ex. E. coli, koliforma, enterokocker)
- Kemiska och radioaktiva ämnen (t.ex. metaller, nitrat, bekämpningsmedel)
- Indikatorparametrar (t.ex. färg, långsamväxande bakterier, smak)

☐ Risker

- Mikrobiologisk förorening (t.ex. vid brunnproblem)
- Kemisk påverkan (t.ex. koppar, arsenik, PFAS)
- Driftstörningar eller bristfällig underhållning
- Sabotage och skadegörelse

☐ Lagstöd

- Livsmedelslagen (2006:804)
- Dricksvattenföreskrifter LIVSFS 2022:12
- EU:s dricksvattendirektiv

Vem omfattas

Kommunens kontroll gäller:

- Allmänna vattenleverantörer
- Mindre anläggningar som levererar vatten till:
  - restauranger
  - skolor och förskolor
  - vårdboenden
  - hyresfastigheter
  - livsmedelsföretag

Privata brunnar för enskilda hushåll omfattas **inte** av tillsyn, men kommunen ger råd.

2.2 Kontrollmyndighetens mål för kontrollen

Bygg- och miljönämnden i Bräcke och Ånge kommuner har följande mål för livsmedelskontrollen.

Den 5-åriga kontrollplanen, ska fastställas och beslutas av nämnden inför varje verksamhetsår. Det regleras i (EU) förordning 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt LIVSFS 2005:21, med ändringar, om offentlig kontroll av livsmedel.

Kontrollen på livsmedelsanläggningar följer en frekvens som baseras på risk och erfarenhet. Anläggningar med högre risk har en högre kontrollfrekvens och därför blir kontrolltillfällena fler än anläggningar med lägre risk. Målet är att samtliga för respektive anläggning relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.

Särskilda mål för 2026.

- Den planerade kontrollen ska prioriteras under 2026.
- En 5-årig kontrollplan ska uppföras och fastställas och beslutas av nämnden.
- Andelen levererad frekvens i förhållande till planerad frekvens under en femårsperiod ska vara 100 % för varje anläggning. Riskklassningen styr hur många kontroller av verksamheten som planeras in under en femårsperiod.
- Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.
- Följa upp allvarliga avvikelser med ett myndighetsbeslut då verksamhetsutövaren inte självmant inkommer med åtgärder inom yttrandetiden.
- Fortsatt implementering av de nya dricksvattenföreskrifterna som trädde i kraft i januari 2023. Vattenverkens undersökningsprogram och faroanalyser fortsättningsvis behöver ses över så att de följer de nya dricksvattenföreskrifterna.

- Kontroll av dricksvattenanläggningar som försörjer restauranger, caféer, campingar. Kontrollen fokuseras på risker i dricksvattenanläggningar. I förekommande fall ska även undersökningsprogram fastställas.
- Kontroll av säsongsverksamheter som inte kontrollerades under 2025.
- Arbeta med livsmedelanläggningarna i systemet ECOS2. Se till att korrekta uppgifter finns på respektive anläggning.
- I verksamheter där inga avvikelser noterats under de senaste två kontrolltillfällena bör de årliga frekvenserna sänkas.
- Arbeta med framtagning av livsmedelsberedskap vid allvarliga störningar, kris eller krig.

Särskilda mål för 2027.

- Den planerade kontrollen ska fortsatt ha hög prioritet under 2027.
- En 5-årig kontrollplan ska uppföras och fastställas och beslutas av nämnden.
- Följa upp allvarliga avvikelser med ett myndighetsbeslut då verksamhetsutövaren inte självmant inkommer med åtgärder inom yttrandetiden.
- Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.
- Kontroll av säsongsverksamheter som inte kontrollerades under 2026.
- Kontroll av dricksvattenanläggningar som försörjer restauranger, caféer, campingar. Kontrollen fokuseras på risker i dricksvattenanläggningar. I förekommande fall ska även undersökningsprogram fastställas.
- Administrativa interna mål ska prioriteras exempelvis framtagning/revidering av processrutiner och mallar under.
- Arbeta med samsyn, rutiner och arbetsmetoder för kontrollen.
- Kontinuerligt gå igenom aktuella aktiviteter vid den planerade kontrollen för att säkerställa att riskklassningen är rättvisande och likvärdigt antal kontroller görs vid liknande anläggningar.
- I verksamheter där inga avvikelser noterats under de senaste två kontrolltillfällena bör de årliga frekvenserna sänkas.

Särskilda mål för 2028.

- Den planerade kontrollen ska fortsatt ha hög prioritet under 2028.

- En 5-årig kontrollplan ska uppföras och fastställas och beslutas av nämnden.
- Följa upp allvarliga avvikelser med ett myndighetsbeslut då verksamhetsutövaren inte självmant inkommer med åtgärder inom yttrandetiden.
- Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.
- Kontroll av säsongsverksamheter som inte kontrollerades under 2027.
- Kontroll av dricksvattenanläggningar som försörjer restauranger, caféer, campingar. Kontrollen fokuseras på risker i dricksvattenanläggningar. I förekommande fall ska även undersökningsprogram fastställas.
- Administrativa interna mål ska fortsatt prioriteras exempelvis framtagning/revidering av processrutiner och mallar.
- Arbeta med samsyn, rutiner och arbetsmetoder för kontrollen.
- Kontinuerligt gå igenom aktuella aktiviteter vid den planerade kontrollen för att säkerställa att riskklassningen är rättvisande och likvärdigt antal kontroller görs vid liknande anläggningar.
- I verksamheter där inga avvikelser noterats under de senaste två kontrolltillfällena bör de årliga frekvenserna sänkas.

Särskilda mål för 2029

- Den planerade kontrollen ska fortsatt ha hög prioritet under 2029.
- En 5-årig kontrollplan ska uppföras och fastställas och beslutas av nämnden
- Följa upp allvarliga avvikelser med ett myndighetsbeslut då verksamhetsutövaren inte självmant inkommer med åtgärder inom yttrandetiden.
- Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.
- Kontroll av säsongsverksamheter som inte kontrollerades under 2028.
- Kontroll av dricksvattenanläggningar som försörjer restauranger, caféer, campingar. Kontrollen fokuseras på risker i dricksvattenanläggningar. I förekommande fall ska även undersökningsprogram fastställas.
- Administrativa interna mål ska fortsatt prioriteras exempelvis framtagning/revidering av processrutiner och mallar.
- Arbeta med samsyn, rutiner och arbetsmetoder för kontrollen.

- Kontinuerligt gå igenom aktuella aktiviteter vid den planerade kontrollen för att säkerställa att riskklassningen är rättvisande och likvärdigt antal kontroller görs vid liknande anläggningar.
- I verksamheter där inga avvikelser noterats under de senaste två kontrolltillfällena bör de årliga frekvenserna sänkas.

Särskilda mål för 2030

- Den planerade kontrollen ska fortsatt ha hög prioritet under 2030.
- En 5-årig kontrollplan ska uppföras och fastställas och beslutas av nämnden.
- Följa upp allvarliga avvikelser med ett myndighetsbeslut då verksamhetsutövaren inte självmant inkommer med åtgärder inom yttrandetiden.
- Samtliga för anläggningarna relevanta lagstiftningsområden ska ha kontrollerats inom den senast beslutade femårsperioden.
- Kontroll av säsongsverksamheter som inte kontrollerades under 2029.
- Kontroll av dricksvattenanläggningar som försörjer restauranger, caféer, campingar. Kontrollen fokuseras på risker i dricksvattenanläggningar. I förekommande fall ska även undersökningsprogram fastställas.
- Administrativa interna mål ska fortsatt prioriteras exempelvis framtagning/revidering av processrutiner och mallar.
- Arbeta med samsyn, rutiner och arbetsmetoder för kontrollen.
- Kontinuerligt gå igenom aktuella aktiviteter vid den planerade kontrollen för att säkerställa att riskklassningen är rättvisande och likvärdigt antal kontroller görs vid liknande anläggningar..
- I verksamheter där inga avvikelser noterats under de senaste två kontrolltillfällena bör de årliga frekvenserna sänkas.

3 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

3.1 Behörig central myndighet

Livsmedelsverket är den centrala behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverkets uppgift är att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.

Dessutom har Livsmedelsverket ansvar för samordning av dricksvattenfrågor samt planering av kris- och beredskapsplaner avseende dricksvatten- och livsmedelsförsörjning.

3.2 Behörig myndighet för kontrollen

I 11 § livsmedelslagen (2006:804) anges att livsmedelskontrollen i Sverige utförs av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna. En kommuns uppgifter skall fullgöras av den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Länsstyrelserna har ansvar för livsmedelskontrollen i primärproduktionen och Livsmedelsverket har ansvar för kontrollen av animalieanläggningar, så kallade 853-anläggningar. Övriga livsmedelsanläggningar ansvarar kommunerna för.

3.3 Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

I 23 § livsmedelsförordningen (2006:813) regleras ansvarsfördelningen mellan myndigheterna. I princip ansvarar Livsmedelsverket för de stora anläggningarna, länsstyrelserna för primärproduktionen och kommunerna för de mindre anläggningarna samt dricksvattenanläggningarna.

Mer att läsa om ansvarsfördelningen kan göras i Sveriges Nationella Kontrollplan för livsmedelskedjan, [NKP-webben](#).

3.4 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

I Bräcke och Ånge kommuner är det den gemensamma bygg-och miljönämnden som ansvarar för livsmedels- och dricksvattenkontrollen.

Bygg- och miljöförvaltningen utför kontroller vid samtliga livsmedels- och dricksvattenanläggningar inom bygg- och miljönämndens ansvarsområde. Hur beslut och uppgifter delegeras beskrivs i delegeringsordning, vilken är fastställd av bygg-och miljönämnden.

3.5 Opartiskhet på alla nivåer

Enligt artikel 5.1b förordningen (EU) 2017/625 ska varje behörig myndighet ha förfaranden och/eller arrangemang för att säkerställa opartiskheten, kvaliteten och enhetligheten.

För att säkerställa att intressekonflikter i livsmedelskontrollen undviks har bygg- och miljönämnden lagt in som stående punkt om jäv och intressekonflikter i sammanträdenas ärendelista. För övrigt följs de regler som är lagstadgade när det gäller jäv.

För att minska risk för intressekonflikter kan inspektörerna omväxlande arbeta i de två kommunerna som bygg-och miljönämnden verkar. Inspektörer från närliggande kommuner i två län kan dessutom vid behov nyttjas.

4 Samordning

4.1 Samordning mellan behöriga myndigheter

Livsmedels och dricksvattenkontrollen i bygg-och miljönämnden i Bräcke och Ånge kommuner deltar i aktiviteter för samordning främst mellan övriga kommuner, länsstyrelserna i Västernorrland och Jämtlands län och Livsmedelsverket.

I länen finns forum för samverkan. Inom ramen för detta träffas chefer i båda länen.

Länsstyrelsen har ett sammankallande ansvar och ska 1–2 gånger per år samla länets kommuner för ett gemensamt möte. I Västernorrlands län turas kommunerna om att leda dessa träffar både på distans och fysiskt. I Jämtlands län är det fortsatt länsstyrelsens ansvar vilket gör att det sker mer sällan. Tidigare har livsmedelsverket deltagit på dessa möten men i väntan på remissutredningen (SOU 2025:64) om ett eventuellt förstatligande av kontrollen har livsmedelsverket valt att inte närvara. Miljö-och hälsoskyddsinspektörerna i länen har även ett väl fungerande informellt kontaktnät.

Det finns ett samarbete med smittskyddsenheten i Västernorrland och Jämtlands län. Det anordnas smittskyddsträffar årligen där Miljö-och hälsoskyddsinspektörerna deltar tillsammans med övriga kommuner i länet samt smittskyddsläkare, smittskyddssköterskor och länsveterinärer.

Det finns även ett samarbete med smittskyddsenheten när det gäller misstänkta matförgiftningar och vid smittor som kan överföras via livsmedelshantering.

I det nationella varningssystemet i RASFF samarbetar kontrollmyndigheterna för livsmedelskontroll i Sverige för att lämna information om osäkra livsmedel.

4.2 Samordning inom behörig myndighet

Via Livsmedelsverkets hemsida, Livstecknet och Kontrollwiki är miljö-och hälsoskyddsinspektörerna vid Bygg-och Miljöförvaltningen delaktiga och medlemmar i olika så kallade forum och arbetsrum.

Mycket arbete pågår och kommer att fortsätta under 2026 med att utforma och förverkliga rutiner, arbetsmetoder och samsyn. Gemensamma kontroller görs och ska fortsätta att göras så att kontrollen sker på ett likvärdigt sätt.

Varannan vecka sker gruppmöten men även vid behov. Vid mötena delger inspektörerna varandra nyheter, uppföljning av kontroller sker, gemensamma frågor och bedömningar diskuteras.

För att öka samsynen i gruppen så utförs kontrollen ibland av två inspektörer.

Att få ärendesystemet ECOS2 att fungera på ett tillfredsställande sätt är ett viktigt samordningsarbete och mål.

Se även avsnitt 6 om organisation och utförande av kontrollen.

4.3 Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

Inga uppgifter är delegerade till annan myndighet eller annat kontrollorgan.

5 Befogenheter och resurser för kontrollen

5.1 Kontrollmyndighetens befogenheter

Enligt 11 § Livsmedelslagen (2006:804) ska offentlig livsmedelskontroll utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna. Kontrollmyndigheten har, enligt 20 § Livsmedelslagen (2006:804), rätt att få tillträde till lokaler tillhörande en livsmedelsanläggning samt rätt att begära in de handlingar som krävs för livsmedelskontrollen. Kontrollmyndighetens befogenheter fördelas till enskilda handläggare inom myndigheten genom delegation.

5.2 Kontrollpersonal och utrustning

För kontrollen av livsmedel och dricksvatten finns för närvarande följande personal till förfogande vid bygg- och miljöförvaltningen i Bräcke och Ånge kommuner.

Kontroll utförs av 2,5 inspektörer, 2 på heltid och 1 på deltid (50%).

Verksamhetsstöd (chef, administration, nämnd) ca 0,3.

Totalt innebär detta att cirka 2500 timmar finns tillgängliga för den planerade och oplanerade kontrollen. Vid tidigare utredningar är det beräknat att ca 1000 timmar av en årsarbetskraft ca 2000 timmar går till planerad och oplanerad kontroll.

Av vikt är även att det i planering finns tid för administrativa interna arbetsuppgifter som är konstaterat mycket viktiga samt tid för de händelsestyrda kontrollerna.

Antalet livsmedelsanläggningar och dess sammanlagda kontrolltid ligger främst till grund för vilka personalresurser som krävs för livsmedelskontrollen. Antal och typ av anläggningar kan variera mellan olika år, vilket gör att behovet av personal också kan variera.

Behovsutredning, som görs årligen, ligger till grund för planerandet av kontrollen och resursfördelningen. Visar hur mycket tid som ska läggas på livsmedel- och dricksvattenkontrollen. Dvs den totala summan kontrolltid för anläggningarna under kommande år summeras då med övrig tid, såsom registrering, riskklassning och kontroll av nya anläggningar, klagomål, olika yttrande, uppföljande kontroll som ursprungligen inte var planerad, etc, utifrån historisk erfarenhet.

Behovsutredning är dokument som kompletterar denna kontrollplan.

För kontrollen finns arbetskläder/skyddskläder, skyddsskor. För förvaring finns särskilt utrymme. Utrustning som termometrar och annan utrustning förvaras i särskilt utrymme. Särskilt kylskåp finns för förvaring av provtagna och eventuella omhändertagna livsmedel. Det finns tillgång till tjänstebilar och kort för tjänsteresor med tåg. Specifik provutrustning erhålls av SGS Analytics Sweden AB inför provtagning.

5.3 Finansiering av kontrollen

Den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige är avgiftsfinansierad med undantag för livsmedelskontrollen av primärproducenter. Vilka avgifter som får tas ut regleras i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Bygg- och miljönämndens offentliga kontroll av livsmedelsanläggningar finansieras med avgifter i enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:10) om avgifter för offentlig kontroll, prövning och registrering.

Den offentliga kontrollen finansieras genom kontrollavgifter efter att kontrollen har genomförts samt avgifter för uppföljande kontroll för bristande efterlevnad av lagstiftningen. Avgiftens storlek baseras på riskklassificering dvs antal aktiviteter samt den faktiska tiden som kontrollen tar på anläggningen. Klassificeringen bestäms av risk- och erfarenhetsklass enligt Livsmedelsverkets vägledning som finns på kontrollwiki som är Livsmedelsverkets nya webbaserade verktyg för livsmedelskontroll. Timtaxan beräknas enligt vedertagen modell från SKR.

Timtaxa för livsmedelskontroll beslutas i kommunfullmäktige. KF § 123/2019. Taxan har indexuppräknats och gäller från och med 2026-01-01. Timtaxan indexuppräknas årligen.

Även avgift för uppföljande kontroller eller befogade klagomål regleras i samma taxa och beslutas i kommunfullmäktige.

Att kontrollmyndigheten ska ta ut avgift för kontroll som ursprungligen inte var planerad, tidigare kallad extra offentlig kontroll, tas ut för att finansiera kontrollen i enlighet med artikel 79 .2 c i förordning (EU) 2017/625.

5.4 Kompetenskrav och utbildning

Miljö-och hälsoskyddsinspektörerna har universitets- eller högskoleutbildning med speciell utbildning i livsmedelskontroll och lång yrkeserfarenhet. Kompetensutveckling sker genom kurser i ny lagstiftning, revisionsteknik, HACCP och andra specialkurser.

Kompetensutveckling sker kontinuerligt och alltid så snart som möjligt inför nyheter inom livsmedelskontrollen.

Inspektörerna följer kontinuerligt utvecklingen bland annat genom Livsmedelsverkets hemsida, kontrollwiki, inom länens livsmedelsgrupp och är uppdaterad via övrig relevant omvärldsbevakning.

Inspektörernas individuella kompetens och utbildningsplan tas upp vid medarbetar- och utvecklingssamtal.

Kurser och utbildningar diskuteras löpande under året. Om behovet finns eftersträvas att någon i personalen får gå på vidareutbildning/kurs.

Inom kommunernas kontrollansvar finns specifika branscher och områden som kräver mer specialkunskaper, ex bryggeri, fiskeanläggningar, information (märkning) och kosttillskott. Dessa typer av områden kräver mer tid för inläsning och ajourhållande. Vi strävar efter att alltid ha minst två handläggare som har det ansvaret per område vilket också minskar sårbarheten vid längre tids frånvaro eller vid omsättning av personal. Kompetensutvecklingsplan är under uppförande och är ett dokument som ska kompletterar kontrollplanen.

6 Organisation och utförande av kontrollen

6.1 Registrering och godkännande av kontrollobjekt

Bygg-och miljönämnden i Bräcke och Ånge kommuner ansvarar för den offentliga kontrollen vid cirka 221 livsmedels- och dricksvattenanläggningar.

Det är framför allt 28 kommunala dricksvattenanläggningar (inkluderar 2 huvudkontor), cirka 18 kommersiella dricksvattenanläggningar, 10 stora produktionskök, något mindre produktionskök vid skolor, mottagningskök vid förskolor och äldreboenden.

Det finns restauranger, pizzerior, caféer, butiker, bryggeri, mikrobryggeri, bagerier, tillverkare av ost, senap, gelé, saft, sylt, glass, honung och flera säsongsoppna verksamheter. Tillfälliga anläggningar förekommer också vid allmänna evenemang och festligheter.

Anläggningarna är registrerade och finns i ärendehanteringssystemet ECOS2.

När en ny anläggning registreras förs anläggningen in i ECOS2.

Upphörda anläggningar avslutas i ECOS2.

6.2 Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Grundläggande riskklassificering av anläggning sker genom att Livsmedelsverkets modell för riskklassning tillämpas, som ses på kontrollwiki. Genom denna tilldelas olika typer av anläggningar olika mycket årlig kontrollfrekvens beroende av risk, storlek och verksamhetens erfarenhet.

Den planerade kontrollen ska omfatta de lagstiftningsområden som är relevanta för respektive livsmedels- och dricksvattenanläggning.

Vid misstanke om matförgiftningsutbrott eller misstanke om smitta genom livsmedel eller dricksvattnet får dessa ärenden högsta prioritet.

Högsta prioritet får också larm som meddelas via systemet i RASFF.

För att genomföra riskbaserad planerad kontroll använder nämnden olika typer av kontrollmetoder som inspektion, revision och provtagning.

Inspektion är den vanligaste kontrollmetoden. Revision som metod används ibland, men övervägs att användas i större utsträckning. Provtagning används ibland för att verifiera verksamheternas rutiner och egna provtagningar i egenkontrollen, vid riktade kontrollprojekt samt vid utredningar av olika slag till exempel matförgiftningar.

Kontrollfrekvensen hos verksamheterna varierar från en kontroll vart femte år till flera kontroller per år.

Inspektioner genomförs oanmälda i största möjliga mån, när detta är möjligt och beroende på vilken verksamhet det gäller.

Inför varje år görs planering utifrån risk och erfarenheter från tidigare kontroller.

Kontroll sker av såväl livsmedelshygien som redlighet.

Kontrollerna förbereds med relevant lagstiftning, kontrollhandböcker, vägledningar, kontrollwiki, riktlinjer, checklistor, omvärldsbevakning och rutiner.

6.3 Rutiner för utförande av kontroll

Mycket arbete pågår och kommer att fortsätta under 2026 med att utforma och förverkliga rutiner, arbetsmetoder och samsyn vid kontroller. Arbete med rutiner är av högsta prioritet. Checklistor görs och används då kontroller har bestämts att ske inom samma lagstiftningsområde och vid likvärdiga livsmedelsanläggningar. Gemensamma kontroller görs och ska göras för att utveckla samsyn och skapa en likvärdig kontroll inom kommunerna.. Se även avsnitt 4.2

En femårig plan görs utifrån verksamhetssystemet ECOS2, där det framgår vilka anläggningar som ska kontrolleras samt vilka kontrollområden och projekt som ska genomföras.

Varje år görs en mer detaljerad verksamhetsplan för det året.

Den löpande uppföljningen liksom förändringar av befintliga verksamheter förs in i planen.

Även nya och upphörda anläggningar förs in i verksamhetsplanen.

Genomgång av företags- och fakturauppgifter för att kontrollera att registrerade uppgifter är aktuella görs kontinuerligt.

Verksamhetsplanen (tillsynsplanen) är ett dokument i Excelformat som används till hjälp i det dagliga kontrollarbetet.

För verksamheter som inte besöks årligen, görs en så heltäckande kontroll som möjligt vid varje kontrolltillfälle för att täcka in att aktuella lagstiftningsområden kontrolleras. Vid förberedelse inför kontroll, kan tidigare uppgifter om vad som har kontrollerats hämtas för respektive objekt i ECOS2. I övrigt arbetar vi efter Livsmedelsverkets kontrollwiki, vägledningar och kontrollhandböcker.

För verksamheter som omfattas av de operativa målen som tagits fram av Livsmedelsverket används det stödmaterial och eventuella checklistor som tagits fram av Livsmedelsverket.

Majoriteten av kontrollerna utförs i form av oanmälda inspektioner. I vissa fall kan det dock finnas skäl för att föranmäla besöken, t.ex. hos verksamheter som inte är bemannade regelbundet. Revisioner förbokas och utförs framför allt på verksamheter i hög risk eller i verksamheter som har avancerade processer.

6.4 Provtagning och analys

Bygg-och miljönämnden i Bräcke och Ånge har avtal med och anlitar SGS Analytics Sweden AB.

6.5 Rapportering av kontrollresultat

Rapportering av kontrollresultat sker alltid till livsmedelsföretagaren i form av en kontrollrapport. I samband med kontrollbesöket har nämnden som rutin att muntligen sammanfatta kontrollresultatet och diskutera eventuella avvikelser med företaget. Efter utförd kontroll kommuniceras kontrollresultatet till verksamheten i form av en kontrollrapport, oavsett om kontrollen var med eller utan avvikelser. Kontrollrapporten utformas utifrån en mall som är kopplad till ärendehanteringssystemet ECOS2 och innehåller en beskrivning av syftet med den offentliga kontrollen, den kontrollmetod som tillämpats och resultaten av den offentliga kontrollen.

Rapportering av kontrollerna sker årligen till Livsmedelsverket enligt de krav som ställs i LIVSFS 2009:13 och förordning (EU) 2017/625. Resultaten sammanställs i ärendehanteringssystemet ECOS2. Rapporteringen görs under januari månad efterföljande år och ska vara Livsmedelsverket tillhanda senast den 31 januari. Livsmedelsverket vidarerapporterar resultatet till kommissionen

Inrapporteringen av uppfyllelse av de operativa målen sker via ordinarie myndighetsrapportering.

Rapportering sker 2 ggr/år till bygg- och miljönämnden. En helårs och halvårs rapportering där bland annat antalet utförda kontroller följs upp.

6.6 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framför allt av tryckfrihetsförordningen (1949:105) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär det att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

7 Åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

Bygg- och miljönämndens juridiska befogenheter att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad finns bland annat i förordningen (EU) 2017/625 samt SFS 2006:804, 22-24 §§

Livsmedelslagen. Exempel på åtgärder som nämnden har möjlighet att vidta är administrativa åtgärder, såsom föreläggande, förbud, begränsa eller förbjuda utsläppande på marknaden av livsmedel, beordra att livsmedel återkallas, dras tillbaka från marknaden och/eller destrueras samt tillfälligt återkalla anläggningars godkännande. Möjlighet finns att kombinera beslut med vite. Åtalsanmälan, är bakåtsyftande och avser överträdelser som har skett.

Strafflagstiftningen när det gäller livsmedelsbrott har ändrats för något år sedan. Brotten kan numera ge fängelsedom.

Sanktionsavgift ska tas ut om en livsmedelsföretagare inte anmäler sin anläggning för registrering till kontrollmyndigheten.

Inom bygg- och miljönämnden regleras juridiska befogenheter med delegeringsordning. För att kontroll ska kunna utföras effektivt har samtliga handläggare delegation som är långtgående.

8 Uppföljning och utvärdering av kontrollen

8.1 Uppföljning

Miljö-och hälsoskyddsinspektörerna följer upp verksamhetsplanen varje månad. Rapportering sker 2 gånger per år till bygg-och miljönämnden. För att säkerställa att bedömningen blir lika genomförs gemensamma kontroller då och då för samsyn.

Dialog kring bedömningar av avvikelser sker regelbundet efter kontroller samt vid livsmedelsmöten.

Vid kontroller där två inspektörer deltar läses rapporten av båda inspektörer innan den skickas till verksamhetsutövaren.

Granskning av kontrollrapporter sker genom stickprov minst 1 gång per år av chef och/eller en annan kollega.

Beslut som får fattas av handläggare enligt delegation, granskas av en kollega i livsmedelsgruppen innan det expedieras. Detta gäller inte för beslut om registreringar och riskklassningar.

Bevakning av eventuella överklagningar av delegationsbeslut.

Vid den årliga verksamhetsplaneringen för livsmedelskontroll utvärderas kontrollens resultat. Denna utvärdering används som underlag för nästkommande års verksamhetsplan. Efter fastställd verksamhetsplan revideras kontrollplanen och interna rutiner om så behövs. Handläggaren ansvarar själv för planering och utförande av kontrollen.

8.2 Revisioner

Enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625 utför länsstyrelserna revisioner av lokal livsmedelskontroll. Revisionen är oberoende. Senaste revisionen utfördes av länsstyrelsen år 2019. Internkontrollen har som ett delmoment att följa upp kontrollplanen för livsmedels och dricksvattenkontroll.

Länsstyrelserna har tidigare utfört revisioner av de kommunala kontrollmyndigheternas livsmedelskontroll. Dessa revisioner är pausade sedan 1 januari 2022. Länsstyrelserna saknar bemyndigande att utföra revisionerna och önskar även att finansiering av dessa revisioner säkerställs.

8.3 Utvärdering

Rutiner och modeller ska tas fram under 2026-2030 för att utvärdera kontrollverksamheten. I syfte att bedöma att kontrollen är effektiv och ändamålsenlig. Viktiga verktyg är nyckeltal, värderingar eller liknande för att veta att vi gör rätt saker. Svar på frågan är vår kontroll ändamålsenlig och ger den effekt?

Vid den ordinarie kontrollen ska myndigheten hitta förekommande avvikelser hos företagarna och förmå företagarna att åtgärda avvikelserna i sina verksamheter inom rimlig tid från påvisandet. Alla objekt kontrolleras enligt rutin för kontroll av anläggning och eventuella avvikelser följs upp från föregående kontroll. Om avvikelser kvarstår ska myndigheten säkerställa att livsmedelsföretagaren åtgärdar den bristande efterlevnaden och förebygger

upprepningar. Verifiering av kontrollen sker genom uppföljning av antalet avvikelser med hjälp av statistik från diariesystemet ECOS2. I diariesystemet noteras antalet kontroller, avvikelser och antalet uppföljande offentlig kontroll. Uppgifterna granskas, sammanställs och redovisas av samordnaren för livsmedelskontrollen till förvaltningschef. För att mäta kontrollens effekt finns ett antal kontrollmål angivna i den operativa verksamhetsplanen. Kraven för livsmedelssäkerhet och livsmedelsinformation kontrolleras och avvikelser följs upp. God kommunikation mellan myndighet och företagare verifieras via externa mätningar. Resultatet av verifieringen granskas och är grundläggande för kvalitetsförbättringar inom livsmedelskontrollen. Kontroll kan ske på de områden där avvikelserna är flest.

9 Beredskap

I både Västernorrlands och Jämtlands län finns gemensamma rutiner för matförgiftningar och annan objektburen smitta. Dessa revideras varje år. Träffar sker med regionerna och samtliga kommuner 1 gång per år.

Vid extraordinära händelser hänvisas till kommunernas krisledningsplan.

Beredskapsplan för bygg-och miljöförvaltningen är under uppförande där ansvarsområdet för livsmedel och dricksvatten ingår.

Beredskapsplanen ska komplettera kontrollplanen. Vid krissituationer på livsmedelsområdet ska myndigheten redogöra för organisation, ansvarsområden, rutiner och hur den säkerställer att rätt personal finns tillgänglig. Vid större incidenter följs Miljönämndens kris och beredskapsplan. Vid utbrott av matförgiftningar ska rutiner för misstänkt matförgiftning och provtagning följas.

RASFF

RASFF är ett rapporteringssystem för livsmedelsrisker där alla kontrollmyndigheter inom EU är sammankopplade med varandra. Systemet bevakas dygnet runt. Det gör att vi i Sverige snabbt får information från andra länder för att varna om livsmedel som är eller kan antas vara en risk att äta. Även Sverige har skyldighet att rapportera till andra medlemsländer om vi upptäcker något som kan vara en risk kring ett livsmedel och ansvar för att larma och göra de insatser som krävs så att risken tas bort och maten är säker för konsumenten att äta.

10 Nationell kontrollplan för livsmedelskedjan

I Sveriges fleråriga nationella kontrollplan för livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen i hela livsmedelskedjan är organiserad, hur den genomförs och hur den utvecklas. Där finns även övergripande mål som är gemensamma för alla myndigheter som ansvarar för offentlig kontroll i livsmedelskedjan samt fokusområden inom lagstiftningens olika områden och aktiviteter för att nå målen.

Kontrollplanen finns på [NKP-webben](#).

Maria Nordberg
Rebecka Thorslund
Anna Lindqvist

Livsmedelsinspektör
Livsmedelsinspektör
Miljö-och hälsoskyddsinspektör

För bygg- och miljöförvaltningen

Maria Nordberg
Livsmedelsinspektör